

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 E. Lawrence av.
Office of publication: 2657 So. Lawrence ave.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO — Chicago, Ill., petek, 23. aprila (April 23rd) 1920. Subscriptions \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 96.
Published weekly (No. 168) authorized by the Act of October 6, 1917, as filed at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Barlessen, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KOLODVORSKI USLUZBENCI SE VRNILI NA DELO.

ZAHTEVAJO, DA SE GRUNAU IZPUSTI IZ ZAPORA.

Shod za izravnavo spora je trajal komaj dobre pol ure.

Chicago, Ill. — Kolodvorski uslužbeni so prišli v velikem številu na shod, ki je bil sklican v veliko dvorano "Doma cestno-željezniških uslužbenecv," na katerem so se imple izravnavati sporne točke, da se kolodvorski uslužbeni vrnejo na delo. Shod so sklicali Shanon Jones, R. S. in Michael Kenney, da svetujejo kolodvorskim uslužbenecem, da se vrnejo na delo in poslušajo druge taktike za doseg svojih zahtev. Shodu je predsedoval Kenney. Povedal je zborovalcem, da je sklican shod na zahtevo Grunauja. Pri tem imenu je nastal buren aplavz v dvorani. Kenney je dalje primerjal Grunauja z Debsom kot mučenikom. Za njim je govoril Shanon Jones. Ko je po njegovem končanem govoru pričel govoriti R. S. Murphy, ki je bil vodja fiskalnega biroja kolodvorskih uslužbenecv, je govoril samo par minut, ko so ga pričeli vprašavati, kje je Grunau.

Kakšnih dve sto uslužbenecv v ozadiju je pa kričelo: "Kdo ste vi?" — "Kje je Grunau?" — "Mi hočemo Grunauja."

Murphy se je trudil, da si na pravi posluš in pomiri zborovalce, toda njegov trud je bil zastonj.

Nekdo je zakričal: "Zapustimo dvorano! Pojdimo!"

Tema klikev so se preraslo tisoč drugih klicev, nastal je hrup v dvorani. Predsednik je skušal napraviti red, toda njegov glas se je izgubil v silnem hrupu. Zborovalci so pričeli vstajati raz stolov. Najprej posamezno, kmalu v skupinah, nenkrat se je pa pričela množica zborovalcev pomikati proti vratom kot velika reka. Predsednik je zopet poskušal svojo srečo, da zborovalce pridrži v dvorani. Zastonj je tolkel s kladivom po mizi, njegov glas je pa utonil med stoterimi klici: "Zapustimo dvorano."

Nekateri so skušali ostati v dvorani, porogljivo klici pa niso prenehali, končno je nastopila policija in izpraznila dvorano. Tako je končal shod kolodvorskih uslužbenecv za izravnavo spora.

YODITELJI REBELNIH KOLODVORSKIH USLUZBENCEV SO POUVEDALI SVOJIM TOVARŠEM, DA SO DOSEGLI, ZARADI ČESAR SO ODPOVEDALI DELO NA ŽELEZNICAH: VPLIV NJIH ORGANIZACIJE JE PRIZNAN POUVEDO V DEŽELI, MOČ REGULARNIH BRATOVŠČIN JE ZLOMLJENA, O NJIHOVIH MEZDNIH ZAHTEVAH BO PA ŽELEZNIŠKI DELAVSKI ODBOR TAKOJ RAZPRAVLJAL.

Chicago, Ill. — Kolodvorski uslužbeni so prišli v velikem številu na shod, ki je bil sklican v veliko dvorano "Doma cestno-željezniških uslužbenecv," na katerem so se imple izravnavati sporne točke, da se kolodvorski uslužbeni vrnejo na delo. Shod so sklicali Shanon Jones, R. S. in Michael Kenney, da svetujejo kolodvorskim uslužbenecem, da se vrnejo na delo in poslušajo druge taktike za doseg svojih zahtev. Shodu je predsedoval Kenney. Povedal je zborovalcem, da je sklican shod na zahtevo Grunauja. Pri tem imenu je nastal buren aplavz v dvorani. Kenney je dalje primerjal Grunauja z Debsom kot mučenikom. Za njim je govoril Shanon Jones. Ko je po njegovem končanem govoru pričel govoriti R. S. Murphy, ki je bil vodja fiskalnega biroja kolodvorskih uslužbenecv, je govoril samo par minut, ko so ga pričeli vprašavati, kje je Grunau.

LEDENICA SE JE ERUSILA, TRIJE MRTVI.

Antioch, Ill. — Tukaj so podirali ledenico, ki jo je kupil Dr. W. W. Warriner zaradi lesa. Nakrat se je ledeno poslopje sesedlo in pokopalo pod sabo delavce. Trije delavci so obležali mrtvi, štirje so pa zadobili težke poškodbe.

OSUMLJEN ZAMOREC ARETIRAN.

Indianapolis, Ind. — Policija je aretirala nekoga zamorca, o katerem sodi, da je umoril 14-letno Marjo Ruffovo.

FINANČNA IN GOSPODARSKA KRIZA NA JAPONSKEM; ZAPIRANJE TOVARN.

Honolulu, Havaji, 21. apr. — Iz Tokija brzojavljajo, da je tam zavlada velika finančna panika vsled poloma mnogih bančnih podjetij. Vrednost papirnatega denarja in delnic rapidno pada in velika industrijalna kriza je, predurmi. Tovarne zapirajo vrata in na tisoče delavcev je vrženih na cesto, medtem ko druge obratujejo le še s polovičnim časom.

PROTEST PROTI PASIČ-NITTIJEVIM PAKTOM.

Velik protestni shod v Belgradu proti nameravanemu ugrabljenju Reke.

PASIČ JE ODLOŽIL SVOJO IZJAVO.

Belgrad, 18. apr. — Po inform. biroju SHS v Washingtonu. — Danes se je vršil tukaj impozanten protestni shod proti nameravanju, da se oddeli Reka od države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Shod, katerega se je udeležilo čez 15.000 oseb, je otvoril Kosta Jovanović, predsednik belgradske občine, in govoril so Nastas Petrovič in imenu parlamentarne zajednice, dr. Milan Marković v imenu demokratske zajednice, Todor Mihajlovič in imenu trgovcev, Jovan Džaja v imenu častnikarjev, Nedeljko Divac v imenu socialistične stranke, Leposava Petković v imenu ženske zveze in mnogi drugi govorniki.

Na shodu je bila sprejeta rezolucija, ki zahteva enake pravice za vse narode, velike in majhne, obsoja tajno londonsko pogodbo, ki tira milijone Jugoslovancv pod vlado Italije, revoltira proti odtrganju Reke od Jugoslavije in poziva jugoslovansko vlado, da z energičnim nastopom prepreči nakane italijanskih imperialistov. Rezolucija tudi apelira na italijansko demokracijo, da razbije imperializem Italije in položi temelj za razvoj dobrih odnosov med Italijani in Jugoslovanci ter svobode na Jadranskem morju.

Belgrad, 17. apr. — Po inform. biroju SHS v Washingtonu. — Uradni krogi zanikajo vest iz italijanskih virov, da sta se aprila Pašič in dr. Trumbić zaradi Jadranskega vprašanja in da so vsled tega vedno večje razlike in prepripi med Srbi in Hrvati. Ravnotako se zanika vest, ki jo je prinesla "Gazetta di Venezia", da je Nikola Pašič odložil tolnačenje svojega stališa z ozirom na Jadransko vprašanje, ker noče povedati resnice, do katere točke so prišla pogajanja (direktna? Op. ur.) o tem predmetu. Pašič je odložil svojo izjavo zaradi bolezni.

ZIVEŽNE CENE SE PLEZAJO NAVZGOR.

Washington, D. C. — Profitarji in velebizniški časopisje hočejo dopovedati, da so se znižale cene življenskih potrebščin, statistični dokaz delavskega departamenta pa dokazuje jasno kot beli dan, da je cena dva in dvajsetim produktom poskočila v Chicagu za tri odstotke od 15. februarja do 15. marca.

Velebizniško časopisje, slušajoče glas svojega gospodarja v Wall Streetu pa še vedno trobi tjevendan, da je treba najprej znižati delavske mezde, preden padejo cene življenskih potrebščin. "Gospodje, ki uredujejo te liste, si domišljajo, da so se delavci že tako privadili stradanju, da lahko žive brez hrane. Če bi šlo po želji teh gospodov in profitarjev, bi morali delavci delati trdo kot mušar, prehranjevali se pa s senom in ovsom.

Taka je filozofija gospodov, ki tri trobitjo dan za dnem, da je treba najprej znižati delavske mezde, nakar se znižajo cene življenskih potrebščin.

KRVAVA BITKA MED POLICIJO IN STAVKARJI

EN POLICAJ IN ŠTIRINAJST STAVKARJEV OBSTRE-LJENIH.

Znižanje mezde, bresposelnost in slabe življenske razmere so vzroki za nepokoj.

Butte, Mont. — Ko je pričela padati cena bakru od 25 centov nizdol, dokler ni padla na osemnajst centov, so pričeli odpuščati delavce v rudnikih, obenem so pa rudniški baroni pričeli zniževati mezdo rudarjem. To so bili prvi vzroki za nemire, kajti življenske cene so šle navzgor in so tako ustvarjale nevzdržne življenske razmere.

Rudarji, organizirani v "Uniji rudniških kovinskih delavcev" šteje 800, so postavili svoje zahteve, da tako preprečijo padanje mezd. Kompanije so odklonile zahteve in prišlo je do stavke. Kompanije, ki so pred leti s pomočjo svojih agentov in fanatičnih demagogov izgrale tako fino potezo, da so naščuvale rudarje, da so razstrelili svoj lasten dom in razdvojili rudarje v dve organizaciji, so vedeli, da med rudarji od onega dne ni več sloge in edinstva in poskušale so obratovati rudnike. Stavkarji so razpostavili svoje straže, da pregovore svoje tovarše, da se pridružijo stavki. Tak je bil položaj takoj prvi dan stavke.

Kompanije so se odločile, da obratujejo rudnike za vsako ceno. Najelo so svoje pristne stražnike, da preprečijo približanje stavkovnih straž stavkokazem.

Do bitke je prišlo nepričakovano, najmanj so nanjo mislili stavkarji, kar dokazuje, da je bil ranjen le en policaj, čeprav velebizniško časopisje laže, da so bili stavkarji težko oboženi. Ako bi bilo res, kar pripoveduje velebizniško časopisje o bitki, bi ne bilo ranjenih štirinajst stavkarjev in samo en policaj, ampak številno ranjenecv bi bilo nekam enako.

Pred Simonovim prenočevališčem se je zbrala večja gruča ljudi, da apelira na stavkokaze, da opuste stavkokazo. Stražniki in stavkokazi so se norčevali iz stavkarjev. Ljudska množica je naraščala, šerif O'Rourke, katerega so pomagali izvoliti tudi delavci, ker poslušajo nasvete takih delavskih voditeljev, da je neumnost, če se delavci organizirajo politično v svoji politični organizaciji, je ukazal ljudstvu, naj se razide.

V tem trenutku je počil strel, na ta strel, ki je preluknjal nekemu deputiju klobuk, je pa odgovorila salva deputijev in privatnih stražnikov. Strel je bil odzvan iz drugega nadstropja Simonovega prenočevališča in od neznanega človeka. Tako poroča velebizniško časopisje.

Rudarji so seveda drugega mnenja. Oni pravijo, če so politični, da je bil strel oddan iz Simonovega prenočevališča in da je človek, ki je streljal, se naslonil daleč ven iz okna in je skrbno meril, tedaj so ga videli in imeli so priliko, ga prijeti. Poznati ga morajo tako dobro, da ga lahko primejo. Po rudarski sodbi je bil strel naročen, oddal ga je najet agent provokator, da so lahko oddali salvo na ljudstvo, ki je tanila štirinajst stavkarjev, med katerimi sta dva stavkarja tako težko ranjena, da zdravnik dvomijo, da okrevata.

Svoječasno so najeti kompanijski podrepaniki z obrekovalno kampanjo razdvojili rudarje, ker so rudarji poslušali nasvete, ne da bi najprej preudarili, če so nasveti dobri ali slabi. Obrekovanje je povzročilo, da sta bili v Buttu razbiti delavska politična in strokovna organizacija, danes se pa smejejo rudniški baroni. Če bi bilo delavstvo v Buttu tako složno, kot je bilo pred dobrimi dvajsetimi leti in tudi tako dobro organizirano, bi ne prišlo do tega krvolitja.

KAKO SOVJETSKA VLADA SKREBI ZA PŠENIKO.

London. — Iz Moskve je pravkar dospel tekst naredb, katero je izdal centralni izvrševalni odbor sovjetov v prid ruskih pšenikov, pisateljev in drugih koristnih duševnih delavcev in umetnikov. Po novi naredbi dobe omejenjeni delavci povečano količino mesa, jedmena in čokolade in še druge ugodnosti.

V SEVERNI DAKOTI NE LOVJO RADIKALCEV

TUDI LUSKOVEGA KOMITEJA NINAJO V TEJ DRŽAVI.

Tako je izjavil na javnem shodu Liggett, državni naseljeniški podkomisar.

New York, N. Y. — V Severni Dakoti je zmagala "Nestranskarška liga" pri zadnjih volitvah s pomočjo strokovno organizirane delavstva. Kandidatje privatnih interesov — profesionalni političarji starih strank — so bili tepeni na volišču. In križem Združenih držav je danes znano, da ima zaradi ljudske smage na volišču edino Severna Dakota dober rekonstrukcijski program. Naveden je bil shod na "Odpriem forumu" občinske cerkve, na katerem je imel govoriti Walter W. Liggett, naseljeniški podkomisar iz te zapadne države, o akciji "Nestranskarške lige." Zanimanje za shod je bilo veliko, kajti vsakdo, ki dela za napredek in splošno blagostanje ameriškega ljudstva, je bil radoveden, kaj bo povedal uradnik iz države, katero je velebizniško časopisje obrekovalo na najnosramnejši način, odkar je zmagala v tej državi "Nestranskarška liga" v volilni bitki.

"Kot posledica akcije "Nestranskarške lige" ni bil v Severni Dakoti aretirani niti eden takozvan rdečkar, je povdaril Liggett." Mi nimamo Luskovih komitejev. Mi ne posnemamo Prusije v ostrosti naših potlačevalnih postav.

Naša legislatura ne blati sama sebe s preziranjem glavnih principov reprezentativne vlade. Srečno mi sme, da imamo nekaj listov, ki so lastnina združen in ki povedo ljudstvu resnico. In naše ljudstvo ni bilo prisiljeno, da popusti od ustanove zajamčenih pravice — svobode govora in mirnega zborovanja.

"Na kratko. Zdaj je Severna Dakota edina oaza zdravega amerikanizma v puščavi histerične reakcije.

"Treba je, da omenim, da parkelj boljševizma, ki so ga vpostavili Leonard Wood in drugi predsedniški aspirantje, ni resnična nevarnost, ki preti tej deželi. Po mojem mnenju je duh bourbonizma veliko bolj nevaren varnosti naših institucij.

"Bourbonizem je povzročil francosko revolucijo, carsko zatiranje je pa pomagalo sovjetom v Rusiji v sedlo. Prav nič se ne bojim povedati, da so profitarji, Newberryji, Woodi in Lowdeni, ki skušajo korumpirati volitve kar na debelo, so bolj nevarni ameriškim institucijam kot takozvani rdečkarji, ki jih deportiramo ali pa odvedemo v ječo."

Po teh besedah je povdaril, da se ni treba bati profesionalnih političarjev. V Severni Dakoti so te političarje postavili pod kap, mesto njih so pa izvolili pošteno farmarje, obrtnike in trgovce v postavodajne zborn, da izvedejo program, ki ga je izdelala nestranskarška liga.

"Liga narodov je za nič". — Lloyd George.

Angleški ministrski predsednik pravi, da je čas, da se pokopljejo "Wilsonove sanje". Prepri zaradi turških dežel. Mandat Armenije morda dobe nevtralci. 200.000 mož za potlačenje turške vstaje.

San Remo, Italija, 22. apr. — Lloyd George je včeraj na konferenci vrhovnega sveta govoril narobnice — ligi narodov, kakršna je danes. Angleški ministrski predsednik je silovito naskočil organizacijo lige, ki po njegovem mnenju ni drugo kot nestvor za zapravljanje časa in ki bolj škodli, kakor pa pomaga svetovnemu miru.

Georgev napad na ligo je izzvala Francija, ki je protestirala proti zaključku, da se Nemčiji dovoli še tri mesece časa za izpraznenje doline Ruhr. Francoski ministrski predsednik Millerand je zahteval, da se vrhovni svet drž ustave lige narodov, ki določa, da se Nemčija takoj razoroži. (Dotična točka zahteva razorožitev vseh držav.) To je dalo Lloydju Georgeu priliko, da je odprl tirado proti ligi. V svojem jemanem govoru je več kot enkrat namignil, da je ustava lige narodov prišla v mirovno pogodbo le predsedniku Wilsonu na ljubo, a ker vas znamenja kažejo, da se je Wilson umaknil iz evropske politike, je prišel čas, da se "počisti oter nemogočih sanjarjev."

Slednja beseda debata in Millerand se je moral končno udati sklepu, da dobi Nemčija tri mesece časa za umaknitev svojih čet iz nevtralnega teritorija.

Pariz, 22. apr. — Havasova agentura javlja iz San Rema, da je vrhovni svet opustil idejo, da bi liga narodov imela mandat Armenije, in je sklenil, da se mandat ponudi kakšni nevtralni državi, morda Švedski in Norveški. Zavezniki nameravajo aranžirati mednarodno posojilo za financiranje armenskega mandata. — Iz Brusla poročajo, da je bilo včeraj govorenje v belgijskem parlamentu, da vrhovni svet mogoče ponudi upravo Carigrada in Armeniji Holandiji v zameno za odstopitveno kontrolo nad reko Scheldt, ki jo dobi Belgija.

San Remo, Italija, 22. apr. — Velika trojica je včeraj sprejela načrt zavezniškega sveta za potlačenje upornih Turkov in uvajanje mirovnih pogojev s Turčijo. Načrt so sestavili maršal Foch, angleški general Wilson, general Badoglio, šef italijanskega generalnega štaba, in angleški admiral Beatty. Po tem načrtu vporabijo zavezniški armada 200.000 mož; večina te armade je že v bližini turških meja in kar bo še treba, bodo dali Grki.

Vsled spora, ki je nastal med veliko trojico radi križajočili se interesov, je vrhovni svet odložil zaključek, kdo naj dobi odrezanih pet kosov Turčije. V ta namen je nvrščena v turško mirovno pogodbo točka, ki se glasi: "da se vprašanje bodoče uprave turških teritorijev reši enkrat pozneje." Turčija se mora enostavno odpovedati praviciam do dotičnih dežel v korist zaveznikov, kakor se je morala Avstrija odpovedati izgubljenim deželam. Na ta način postanejo turške dežele druga Reka.

Dotične turške dežele so Mezopotamija, Cjelija, Sirija, Palestina in Arabija. V poštevi pride tudi Armenija. To se dežele, ki postanejo plen političnega in gospodarskega izkoriščanja — in Anglija ter Francija tekmujeta za ta plen. Na tihem se pa priznava vsepovsod, da pravi gospodar v Mali Aziji je Velika Britanija, ki čaka le prilike, da izpodrine Francijo in pograbi ves plen.

NEMŠKI JUNKERJI SE NE MIRUJEJO.

Monarhistični veleposelniki se pripravljajo na novo adventuro.

SKALPIRANJE DELAVCEV V RUSBU.

Stettin, Pomeranija, 22. apr. — Zemljiški baroni, graščaki in njih monarhistični zavetniki vsake vrste v Pomeraniji, Mecklenburgu in vzhodni Prusiji so se organizirali v "ligi agrarcev" in agitirajo za odpad teh treh dežel od nemške republike in ustanovitev monarhične. Junkerji imajo okrog 5000 oboženih hlapcev in prideli so mobilizirali tudi dijake. Pomeranija je zdaj pribežališče vseh nemških nasadnjakov in oboževalcev spodenega kajsarja. V Berlinu se ne bodo več upali vprisori kcutratrevoite, ker jih je Kappova igra naučila, da imajo tam delavci veliko moč. Prihodnja vstaja monarhistov, ako pride, bo gotovo v Pomeraniji.

Pariz, 22. apr. — Voditelji nemških strokovnih uni v Dusseldorfu so povedali francoskemu častnikarskemu poročevalcu, da je belgijska brigada, katero je Hitlerova vlada poslala na Westfalsko zadnji mesec, izvrševala tud delavci največja grozodejstva. Najkomunist v Dusseldorfu je videl, kako sta bila dva delavca skakljarana (kolo s lasmi potegnjen s glave) in vas zresena s nožem.

Delegatje delavcev, ki so hoteli govoriti s poveljniki narodne garde, so bili enostavno postavljeno ob sid in ustreljeni. To se je zgodilo v Essen. V Lohnbergu je bilo ustreljenih šest delavcev, ki so imeli dovoljenje, da se vrnejo domov. V Ostergeldu so podivjani vojaki uničili petnajst družin, moške, žene in otroke.

LETALO JE PABLO V OCEAN.

Long Beach, Cal. — George Daly, ki je vzel s sabo v letalo še nekega nepoznanega pasakirja, je padel z letalom iz visokine tisoč čevljev v ocean. Ko je letalo priletelo do vodne gladine, je eksplodiral stroj. Oba so potegnili mrtva iz vode.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto oblačno in hladno. Zpadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 73, najnižje 80. Solnce izide ob 4:58, zaide ob 6:38.

je bilo, da ostane ta pokrajina še dve leti Turkom in potem dobi liga narodov — če bo imela kaj več moči kot jo ima danes — mandat. Grkom je zagotovljen teritorij v okolici Smirne. Italijani upajo, da dobe kos obrežja v južni Anatoliji.

Danes razpravlja vrhovni svet o svoti nemške voine odškodnine in na kak način se ima iztirjati. Nemška vlada je poslala prošnjo, da ji vrhovni svet dovolj odhržati armada 200.000 mož v vsem starim štabom in častniki za vzdrževanje notranjega mira. Millerand je proti temu, dočim Lloyd George omahuje in bi Nemcem dovolil omejeno armado proti gotovim pogojem.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena "glasla" vsak teden. Lestovila se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$3.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.49 za tri mesece, in za inštalacijo \$7.00.

Naslov na vsa, kar ima zveš s listom

"PROSVETA"

3227 So. Lawrence Avenue, Chicago, Ill., U.S.A.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$3.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v obljubljeni n. pr. (Marec 31-20) poleg vsakega lista in vsakega dodatka, da vam je s tem datumom postala naročilna. Posredno je potrebno, da se vam ne ustavi list.

PODJETNIŠKA NESRAMNOST.

Pri tvrdki Michaelis, Stern & Company v Rochesteru, N. Y. so lani v juliju zastavkali delavci, ker je bila ta stavka delavcem vsiljena od strani tvrdke.

Tvrdka je pričela odpuščati delavce, ker so postali člani krojaške organizacije, poznahe pod imenom Amalgamated Clothing Workers of America. Vzela si je torej pravico, da določa svojim delavcem, kateri organizaciji smejo pripadati. S takim početjem je tvrdka pomandrala ustavno zajamčene pravice svojih delavcev. Tvrdka obstoječa iz par krščenih ali nekrščenih kapitalistov, je torej zavzela stališče, da je več kot ustava Združenih držav in ustava države New York. Delavci so na to podjetniško ošabnost in v obrambo ustavno zajamčenih pravic odgovorili s stavko.

Po enem mescu je tvrdka spoznala, da brez delavcev ne more obratovati in sklenila je pogodbo s pokojno krojaško organizacijo, poznano pod imenom United Garment Workers, ki postoji le še na papirju, da zvabi delavce s takim slepilom nazaj v tovarno.

Delavci so spoznali umazano potezo kompanije in so ostali zvesti svoji organizaciji, pa tudi zunaj tovarne. K tej organizaciji so pripadali delavci in delavke v vseh drugih rochesterških tovarnah, v katerih izdelujejo obleko.

Ko je kompanija spoznala, da se poteza ni obnesla, se je zatekla na sodišče in je izposlovala začasno sodnijsko prepoved proti stavkarjem, ki jim je prepovedala razpostaviti stavkovne straže.

Stavkovne straže so izostale, toda kompanija ni vseeno dobila delavcev, ki bi bili pri volji delati za njo. Zdaj so se gospodje ujezili in tožili so organizacijo za sto tisoč dolarjev odškodnine. V Rochester je prišel tudi Luskov komitej, da oblati organizacijo. Njegove strupene puščice so pa dosegle vprav nasproten uspeh, kajti delavci, ki delajo v krojaški obrti v Rochesteru im štejejo okoli dvanajst tisoč delavcev, so priredili velike demonstracije, da tako javno pokažejo svoje zaupanje v svojo organizacijo.

Ko tudi ta sredstva niso prinesla kompaniji uspeha, je prišel David Goldstein, znani nasprotnik delavstva in ponižni sluga podjetništva v Rochester, da z obrekljivimi obtožbami oblati organizacijo. Očital ji je nelojalnost, trdil je, da organizacija širi neameriške principe in ko mu je zmanjkalo psovk, se je zopet odpeljal, organizacija je ostala tako trdna po njegovem odhodu, kot je bila pred njegovim prihodom. Kompanija je zastoj čakala, da se stavkujoči delavci vrnejo na delo in najbrž še danes čaka, ako se ni zgodilo kaj izrednega, to se pravi, če ni kompanija pristala na zahteve svojih organiziranih delavcev, kar je vsak normalen človek pričakoval, da stori po doživljenih porazih.

Ravnatelj tvrdke so trmoglavlj ljudje in hočejo za vsako ceno zmagati, kajti kompanija vztraja pri svoji tožbi za trajno sodnijsko prepoved in za sto tisoč dolarjev odškodnine.

Obravnava v Rochesteru je že pričela in vsi nasprotniki delavcev čakajo z napetostjo na izid te obravnave, ker pričakujejo, da prejme organizacija krojaških delavcev smrtni udarec.

Tvrdka Michaelis, Stern itd. ne bi nastopala proti organiziranim delavcem s tako trdovratnostjo, da jo ne podpirajo drugi podjetniki, ki zdehajo po tistih zlatih časih za podjetniško denarno mošnjo, ko delavci še niso bili organizirani in so v krojaških tovarnah plačevali delavce od treh do deset dolarjev na teden. Ne glede na to, kako izpade sodba na nižji inštanči, se bodo tovarnarji prepričali, da se delavske organizacije ne dajo uničiti. Če se zdaj nazadnjaški podjetniki čutijo močnim, ker so v legislaturni zbornici nazadnjaki na krmilu, lahko že prihodnje volitve popolnoma spremene lice zbornice. In nazadnjaški podjetniki so tisti ljudje, ki s svojo trmoglavostjo skrbje, da ameriško ljudstvo prihaja hitreje do spoznanja, da je treba nazadnjakom z glasovnico povedati na volilni dan: **Do takaj in ne naprej!**

S padcem nazadnjaških profesionalnih političarjev starih strank, bodo nazadnjaški podjetniki oropani svoje najboljše opore, in takrat bodo spoznali resnico, da se kolo napredka suče naprej in ne nazaj!

DOPISI.

Cleveland, O. — Tukajnjim lokalni listi so poročali, da pride v Cleveland italijanski profesor Russell s namenom delati italijansko propagando in seveda slepiti ameriško ljudstvo, zakaj je Italija upravičena anektirati popolnoma jugoslovanske pokrajine. Poročali so, da bo ta profesor dokazal, da sta Reka in Dalmaacija čisto italijanski in da ljudstvo samo želi aneksijo. Ta profesor je v resnici obdržal shod, na katerem je poveljeval Italijo v deveta nebesa, skušal dokazati, kako so Italijani "dobri" napram Jugoslovancem, koliko dobrof so izkazali Jugoslovancem za časa vojne. Posebno je hvalil hrabrost italijanske armade. Bil je menda tudi častnik v italijanski armadi in radi tega je govoril iz svoje lastne skušnje. Črhnil pa ni niti besedice o gorazu italijanske armade pri Kobaridu. — Ta shod se je vršil 11. aprila, v nedeljo, zvečer ob polnočni uri v "North Church Forumu", ki se nahaja na St. Clair Ave. in 72 cesti. —

Bil sem prepričan, da se bo tega shoda udeležil kak slovenski govornik, ki bi stavil temu profesorju nekatera vprašanja z ozirom na "italijanski značaj" onih pokrajin, katere hoče Italija anektirati posebno še radi tega, ker jebil nekak poziv v "A. domovini". Za gotovo sem bil prepričan, da se bo tega shoda udeležil g. Pirc, ki si domišlja da je rešil Jugoslavijo izpod imperijalizma. Toda, nisem ga opazil, akoravno sem pregledal vsak kot. Opazil tudi nisem onih, ki so vedno kričali, da bodo rešili Jugoslavijo. Opazil tudi nisem urednika tukašnjega dnevnika na tem shodu. Za g. Pirca bi se spodobilo, da bi se udeležil tega shoda, ker jedober govornik. Razumno, da mislijo ti gospodje, da je s tem vse končano, ako kričijo.

Toda kljub temu je ta "signore profeseur" dobil nekatero vprašanje, vsled katerega se mu je nos pobesil in glava sklonila, toda, ker je imel dobro namazan jezik, se je izvil iz vsake zadrege.

Najbrže bo ta profesor prišel tudi v Chicago, in na to že sedaj opozarjam tamošnje rojake, da naj se udeležijo njegovega shoda. Tega shoda naj se udeleži tudi kak dober slovenski govornik, ki je zmožen toliko angleščine, da bo lahko pojasnjeval prave razmere v krajih, katere si lasti Italija. —

V pozivu, katerega je priobčila "A. domovina" je bilo čitati, da naj se shoda, ki se je vršil 11. aprila, udeleže vsi Slovenci. Dobro, mi smo se ga udeležili, toda dotične, ki so vedno kričali, da so za Jugoslavijo, pa ni bilo opaziti. Kje ste bili kričarji, ki ste naredili že toliko z vašimi dolgimi jeziki za Jugoslavijo? Najbrže ste bili v družbi častilcev Kralja Petra. — **Anton Zupan.** —

Slovan, Pa. — O tukajšnjih delavskih razmerah se ne morem pohvaliti, ker delamo bolj slabo in draginja vedno večja. Dobili smo 27% povišanja plače mesto 60 odstotkov. Delovni čas je pa sedaj še krajši, kot smo zahtevali, akoravno so g. premogovniški baroni odločno odklonili našo zahtevo po šesturnem delavniku in pet dni v tednu. Razumno, da z uhojem delavcem delajo kakor hočejo. Veleprofitarji so tudi takoj podražili življenjske potrebščine, kakor hitro so zvedeli, da dobimo še 13 odst. povišanja, podražili za 25 odstotkov. — Ne svetujem nikomur ne, da bi sem prišel za delom, ker delamo zelo slabo. —

V "Prosveti" dne 5. aprila sem čital v dopisu iz Irwina, Pa., tudi pisano, ki ga je dopisnik prejel iz stare domovine, da ima delavstvo v stari domovini sedaj še manj pravice, kot jih je imelo prej. Sedaj lahko razvidijo oni, ki so vedno vpili za J. S. R. in pisali, daje republika v starem kralju, kake so razmere. Čudno se mi vidi v moji glavi, kaka republika bi to morala biti, ker imajo srbskega kralja in prestonastelnika. In še dandanes vpijejo, kaka je bila žuta Avstrija, ali sedaj je še vse drugače. Vsa narod ima več svobode kot pa naši Slovenci. Tudi jaz sem dobil pisano iz Tarbovetj od mojega starega prijatelja, ki piše, da je sedaj samo srbska vlada povsod po naših krajih. Pa pijejo naši slovenski listi, da se je sedaj naš narod osvobodil. Ni resnice, on se

je še bolj zapletel v trnje, tam je ravno tako kakor bi se... (besede niso za tisk) ali kot bi prišel iz dežja pod kap. Povsod po Evropi so delavci že skoro na vru, samo pri nas je še srbski kralj in mislim da bo, dokler bo Jugoslavija. Kaj hočeš, ako ne napravimo tako, potem mu hitro zraste greben in se nam iztrga iz naših pesti. Smejali smo se Rusiji. Poglejte jo sedaj, kar je dežel v Evropi, je Rusijo sedaj najboljše dežela (Zakaj pa ne greste tja. Opomba stavea). Pa poglejte našo Jugoslavijo pod srbsko krono. Napak je bilo večje kričanje za republiko in milijon dolarski fond pri Rusih ali pri Jugoslovanih. Mislim, da ima sedaj vsak odprte oči (razun vas. Opomba stavea) tudi čikaški J. S. R. odbor, ker je prav dobro napredoval s svojim milijondolarskim fondom. — Pozdravim vse čitatelje in prijatelje v Ameriki. — **Tony Jerman.** —

Opomba ured. — Nerazumljivo je, katero organizacijo menite pod črkami J. S. R., ki je izjavljala, da že postoji republika v Jugoslaviji za republiko v Jugoslaviji se bojuje le J. R. Z. Ta organizacija, pa ni nikdar izjavila, da že postoji republika v Jugoslaviji, ampak je pripravila jugoslovanskemu ljudstvu, da se mora najprvo organizirati, to je izvršiti najvažnejše delo, ki je potrebno, da dobi Jugoslavija republikansko formo vlade, kajti nihče ne bo ponudil jugoslovanskemu ljudstvu jugoslovanske republike z demokratično formo vlade na krožniku.

Zdaj so v Jugoslaviji ministri tudi slovenski in hrvaški klerikaleci, nad njimi tudi nekdanji črnožolti konfidenti avstrijske vlade. In da so taki ljudje prišli na krmilo, imajo gotovo nekaj zaslobe v ljudstvu.

Ako ste vi za jugoslovansko republiko z demokratično formo vlade, v kateri bo ljudska volja najvišja oblast, tedaj se pridružite J. R. Z. in agitirajte, da pristopijo še drugi rojaki v te organizacije, ampak le pod tem pogojem, če verjamete v resnico, da se mora jugoslovansko ljudstvo organizirati in kot tako bojevati za svoje vzvišene cilje, dokler jih ne doseže. Stokanje pa opustite, ker ne bo osvobodilo jugoslovanskega ljudstva domačega in tujega jarma. —

O ČEHOSLOVAŠKI ARMADI NA RUSKEM.

(Od našega praškega potočevalca.)

(Konec.)

Radikalno nastopanje ruskih komunistov, predvsem pa protisocijalistična propaganda v češki armadi od strani meščanskih poveljnikov in vojno trpljenjce, vse to je zbudilo pri večini nepremišljeno in slepo sovraštvo do sovjetske vlade. Čehoslovaška armada je začela postopati brezobzirno in svojevoljno. Sovjetska vlada je zahtevala da odda češka armada orožje, čemur pa se je le v neznanji meri ugodilo. Mali spopad med madžarskimi ujetniki in Čehoslovaki v Čeljanhistu (začetna postaja sibirske železnice, pa je bil prvi povod k odkritemu boju proti sovjetski vladi. Čehi so zasedli Čeljanbink in odstranili sovjetske urade. Vodstvo armade je popolnoma ignoriralo poziv Masaryka, da naj se čehoslov. legije ne vmešava jo v notranje ruske razmere. Skoraj gotovo je imela entente svoje prste vmes. S Čeljanbinka se je razširila protirevolucija po vsej Sibiriji. Ker je bila rdeča armada takrat še slaba, ni mogla sovjetska vlada še nicesar uspešno ukreniti. Povsod, kamor so prišli Čehoslovaki, so odpravili vlado sovjetoj, vračali tovarne in veleposvetstva zasebnim lastnikom ter vpeljali stari "red". Tako je čehoslovaška armada v Sibiriji pripravila pot monarhističnemu reakcionarju Kolčaku. Kolčak je slednjič odpravil tudi demokratično vlado, ki se je ustanovila po nastopu Čehoslovakov. Postreliti in pobesiti je dal na tisoče socialistov in komunistov, ker mu je bila celo ta vlada preveč demokratična.

Ali kmalu se je začelo svitati v glavah inteligentnejšega moštva čehoslovaške armade. Izprevideli so, da so bili varani in prodani reakciji. Posamezni oddelki so se uprli. Več lovkov je odkrilo pokorščino in ni hotelo več v boj proti delavcem in kmetom, ki so se neprestano branili Kolčakove strahovlade. Po prihodu generala Štefa-

nika (ki se je vračal v letalu v domovino in pri tem smrtno ponesrečil) so izginili iz armade še zadnji ostanki demokratične uredbe. Moštvo je bil odtegujevan vsak vpliv na samoodločevanje v političnih in gospodarskih zadevah. To se je skoraj gotovo zgodilo pod vplivom entente. Ker pa armade kot take ni bilo več mogoče vporabiti za boj proti rdeči armadi, je došla naloga, stražiti sibirsko železnico.

Na dveh shodih, ki so bili sklicani brez dovoljenja vrhovnega vodstva, so zahtevali delegati armade, da se jim vrnejo vse demokratične ustanove. Izjavili so, da hočejo več opravljati nefasne policijske službe in odločno zahtevali v domovino. Delegati drugega shoda (v juniju 1919.) pa so bili aretirani in odpeljani kot zločinci v Vladivostok; tu so jih internirali na nekem otoku. Od tu pa so delegati poslali v domovino memorandum, ki opisuje tragično usodo čehoslovaške armade in skandalozno zlorabo legij od strani lastnih in tujih kontrarevolucionarnih elementov. Med češkimi nacionalisti, ki so govorili in pisali o "nesmrtni" alavi" čeških legij na Ruskem, je zbudila spomencea job in stok.

Dne 14. novembra je izbruhnil v Vladivostoku velik upor, katerega se je udeležil tudi češki general Gajda, akoravno je meščanskega mišljenja. Upor pa je bil zadušen na zelo bestijalen način od Kolčakovec in Japoncev. Koncom novembra pa je izbruhnil nov upor ob vsej sibirski železnici, v kolikor je še niso imele v rokah sovjetske čete. Pri tem uporu pa so zmagali revolucionarji. Vjeli so Kolčaka s celim njegovim štabom in z zlatim zakladom, kakor se je v Parizu izjavil general Gajda, ki se vrača v domovino, napram zastopniku češkega tiskovnega urada, so po tem dogodku Angleži, Amerikanci in Japonci zahtevali od Čehoslovakov, da napadajo revolucionarce in da osvobodijo Kolčaka. Čehoslovaki pa so to zahtevo odklonili. Zadnje vesti, ki so došle z Rusije, pa celo poročajo, da so ravno Čehoslovaki izročili Kolčaka sovjetski vladi. Sedaj je Kolčak v Moskvi, kjer bo sojen od najvišjega sodišča. In tega sloveka vlado je svoje dni belgrajska vlada priznala! —

Kakor pravi general Gajda, ki pa ima tudi mnogo kaj na vesti, se nahaja v Vladivostoku okoli 15.000 Čehoslovakov. Ostalih 20.000 je raztresenih ob železnici Irkutsk Vladivostok. Iz zagate, v kateri se nahajajo sedaj čehoslov. legije, so možna samo tri pota. Če se jim ne bodo Japonci, ki se smatrajo za angele varuhe zasebno kapitalističnega družabnega reda v vzhodni Aziji, postavili z orožjem nasproti, se bodo lahko vse legije zbrale v Vladivostoku in se odtod po morju odpeljale v domovino. V nasprotnem slučaju bodo morali pristopiti na kitajsko ozemlje ali pa skleniti s sovjetsko vlado čestne dogovor, da bi se mogli po najkrajši poti čez Ural in Moskvo vrniti v svojo ročno deželo.

V take strašne okoliščine in zadrege je torej politična kratkovidnost meščanskih voditeljev in zagrizeno sovraštvo do socializma pripeljalo na tisoče* po domu in svojih hrepenječih mož. Če bi poveljniki ubogali Masaryka in bi ostala armada strogo nevtralna, bi bili že davno vsi do zadnjega doma.

In ko smo slišali vse to o žalostni usodi čehoslovaških legij, nehotе vprašujemo: Kaj pa je z jugoslovanskimi legijami v Sibiriji!!! "Naprej."

V SEVERNI DAKOTI NE LOVE RADIKALCEV.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razložil je tudi, kako so rešili vprašanje delavskih domov in naseljevanje na farme. Vsa državljan lahko kupi hišo na kredit do pet tisoč dolarjev, če položi eno petino vsote, ali pa farmo do deset tisoč dolarjev. Dotg se poravnava v letnih obrokih skozi dvajset let. Kdor ima seveda denar, lahko tudi preje plača svoj dolg.

Temu pojasnjevanju je pa dodal, da Wood in velebizniški dnevnik "New York Times" smatrate to postaro za gradnjo domov in naseljevanje na farme za nevaren radikalizem. Zborovalec so bili zelo hvaležni Liggettju za njegovo predavanje o razmerah in socialnih reformah v Severni Dakoti in so ga nagradili po končanem predavanju z burnim aplavzom.

Socialni preobrti v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Indijanski rod je imel povprečno po 2000 oseb, toda Čeroki so bili izjema, kajti njihov rod je štel 27.000 oseb, ki so govorile eno samo narečje. Rodovi so imeli zopet svojo zbornico ali svet glavarjev, ki je zbiral ob "velikem ognju" in reševal zadeve, ki so spadale v njegov delokrog. Zbora se je lahko udeležil vsak član zadruga in posegel v besedo; ženske so imele enako pravico kot moški. Vsa skupaj je bil sprejet soglasno. Rodovni svet je imel posebno nalogo, da je upravljal zadeve a tujimi rodovi, pošiljal in sprejemal je poslanice in napovedal vojno ter sklenil mir. V vojno so hodili le prostovoljci. Teoretično je bil vsak rod v vojni z drugim rodom dokler nisi mirovni poslanec poseđil okrog ognja in kadili iz ene pipe, kar je bilo znamenje, da je sklenjen mir. Vojne čete so navadno organizirali gotovi priznani bojevnik. Rekrutiranje se je vršilo na ta način, da je četa zaplesal vojni ples in vsi moški, ki so se udeležili plesa, so s tem stopili v četo. Takoj nato se je četa odpravila na boj. Obramba rodu se je tudi vršila s prostovoljci, ki so odbijali napade.

Konečno pridemo do največje stopnje v indijanski družbi in to je zveza ali liga rodov. Mnogi indijanski rodovi sploh niso prišli do zveze, ali Irokvičani, ki so bili najbolj razvito plemo v severni Ameriki, so dosegli to točko in združili svojih pet rodov — Senčani, Kajugaleci, Onondagaleci, Oneidačani in Mohavki — v federacijo. To je zadnja stopnja v razvoju rodovinskih organizacij. Irokvičani bi se bili prvi razvili v politično državo, da jih je bil belopoltni šlovek pustil na miru še nekaj tisočletij. Bilo jih je okrog 20.000 in govorili so pet narečij, izvirajočih iz starega skupnega materinskega jezika. Ker so prejšnje previvalce pregnali z orožjem, so bili primorani napraviti zvezo, da so se lahko branili pred maščevalnimi sosedi.

Irokviška zveza je pustila petim rodovom popolno avtonomijo. Vrhovna oblast zveze je bila zbornica petdesetih glavarjev, izvoljeni so bili do smrti, toda lahko so bili vsak čas odstavljani. Vsi zaključki v zbornici so morali biti soglasni. Ampak glavarji niso mogli sami sklicati zborovanja; ta pravica je bila pridržana zbornici posameznih rodov. Zvezna zbornica je zborovala na javnem prostoru (kakor pri starih Rimljanih in Grkih) ob "velikem ognju" in v največjočino ljudstva. Vsakdo je imel pravico do besede, toda sklepala je le zbornica. Zveza ni imela nobenega oficijelnega glavarja v mirnem času, imela pa je dva vojna poglavarja (kakor dva "kralja" v Sparti in dva konzula v starem Rimu).

To je vsa ustava zveze Irokvičanov, ki je po štiri sto letih njihovega odkritja še danes v veljavi. Dva glavna rodova v zvezi se zdaj nosita ime "Volk" in "Medved".

Kako enostavna in kljub temu, kako popolna je ustava stare rodovinske organizacije! Nobenih vojakov, zandarjev in policajev, nobenih plemičev, kraljev, regentov, sodnikov, ječ niti advokatov, a vzlie temu je šlo vse gladko. Vse prepitne zadeve v zadrugi je rešila zadruga sama, zadeve med zadrugami je rešila bratovščina in tako dalje. Resnica je, da so bili Indijanci z nasprotnikom in krivna osveta je večkrat nadomestila mirno pobojanje — toda ali je danes med civiliziranimi ljudmi, ki so se naselili v domovini Indijancev kaj boljše v tem oziru? Ali niso umori, strašni in brutalni na dnevnem redu? In kaj je smrtna kazen? Ali ni krvna osveta v drugi obliki? — V indijanski družbi ni bilo revežev niti izkoriščevalcev. Vsa teritorij je skupna lastnina rodu, le majhne parcele za koruzo v bližini kotozor ali koč so začasna posest zadruga. Organizacija je komunistična. Vsi so svobodni in enakopravni, čene tudi. Med njimi ni sušnje. Vojne ujetnike so pobili ali pa sprejeli za svoje enakopravne člane. Podjarnjevanje tujih rodov Indijanci niso poznali. Pregelali in razkropili so slabeje nasprotnike ali pa uničili, toda zaslužili niso nikogar. Bila je svoboda ali smrt. (Se nadaljuje.)

Inozemstvo.

Kitajci so se pomirili med seboj. Šangaj, Kitajska. — Vodilni elementi v južni in severni Kitajski...

Francoske čete v Anatoliji v nevarnosti.

London. — V diplomatskih krogih v Londonu so v velikih skrbah zaradi nevarnosti, ki grozi ekspediciji francoskih čet v Ciliciji...

Anglija — žandar Evrope!

Pariz. — "Le Temps" je objavil članek, ki indirektno dolži Anglijo, da hoče izpodrinuti vse ostale zaveznike in sama na svojo pest izvrševati mirovne pogodbe...

Izgreli na Štajerskem.

Dunaj. — V bližini Radgone na Štajerskem so bili zadnji teden izgreli med kmeti in žandarji. V okrožje je prišlo okrog 100 žandarjev...

Arabi apelirajo na Ameriko.

London. — Hadad paša, zastopnik arabskega kralja Feisula, je v intervjuju z ameriškimi časnikarji apeliral na Združene države za pomoč...

Nemška vlada se pajaši z Vatikanom.

Rim. — Tukaj javljajo, da je vlada nemške republike sklenila poslati svojega zastopnika v Vatikan. Prejšnja pruska legacija se odpravi in odslej bo zastopala pri papežu vsa Nemčija...

Histerija, ki je imela kratko življenje v Franciji.

Pariz. — Francoski trogvec z obleko se smejejo, ko štajo o sedanjih histeriji za "ubijanje profitarjev" z delovnimi oblekami v Ameriki. Na Francoskem je bila nedavno enaka kampanja...

Finančni polom na Japonskem.

Tokijo, 16. apr. — Vlada je zaprla borze svile, bombaža in riža zaradi neprestanega padanja cen v zadnjih desetih dnevih. Spekulantje so izgubili blizo dve milijardi jenov...

Mehiška revolucija je vsajdel na papirju, pravi poslanik.

Washington, D. C. — Mehški poslanik Bonillas je v sredo protestiral proti vpitju v ameriškem časopisu o revoluciji v Mehiki. Poslanik pravi, da je revolucija večinoma le na papirju...

vstajnega gibanja general Obregon, predsedniški kandidat, ki je v opoziciji proti vladni stranki.

Ameriška vlada — kolikor je znano — drži roke proč. Državni department ni še izrekel niti besedice glede homatij v Mehiki...

Zavezniki odbili prošnjo Nemčije.

Pariz. — Poslanski svet je večeraj zavrgel prošnjo nemške vlade, da bi smela odsvotiti večje število starih prostovoljcev iz svoje armade...

Vodja turskih revolucionarjev je aktical parlament.

Carigrad. — Mustafa Kemal paša, vodja rebelnih Turkov v Mali Aziji, je sklical parlament v zasedanje v Angori. Zborovanje se odpravi 27. aprila...

Azerbajdžanci v mirovnem gibanju z Rusijo.

London. — Delegacija Azerbajdžancev je pred nekaj dnevi zapustila Baku in odpotovala v Moskvo, kjer se bo pogajala za mir s sovjeti...

Divjanje Japoncev v Sibiriji.

Harbin, Mandžurija, 17. apr. — Japonci so zadnje nedeljo zvečer streljali na barake ameriških inženirjev v bližini Khailara na sibirski meji...

Tokijo, 16. apr. — Uradno poročilo se glasi, da so Japonci porazili 1600 boljševikov v Čilnovskem, zapadno od Čite.

Lenin je 50 let star.

Moskva, Rusija. — Vladimir Iljič Uljanov (Lenin), predsednik sveta ljudskih komisarjev, je prejel iz vseh krajev Rusije in tudi iz inozemstva nebroj čestitk, ko je 10. aprila obhajal svoj petdeseti rojstni dan.

Stavka v italijanskih papirnicah.

Milan, Italija. — 30.000 delavcev v tukajšnjih papirnicah je zastavkalo. Zahtevajo povišanje mezd. Časopisi še občutijo pomanjkanje papirja.

Kako se vaši ženci, ali dobro spita? Je li vaša kri zdrava?

Teško je najti enega človeka po vsem svetu, ki ne bi potreboval kakšne vrste kričistila, spomladanske tonike. LAXACNEA je idealno zdravilo za čiščenje krvi...

Wm. Sitter Co.

Advertisement for Wm. Sitter Co. featuring a bottle of medicine and text: 'GRAMOFONSKE PLOŠČE', 'Wm. Sitter Co.', '5005 St. Clair St. Cleveland, Ohio'.

POPLAVA UGROŽA PREBIVALCE OB REKAH.

Cincinnati, O. — Lokalni vremenski biro je izdal svarilo, da reka Ohio naraste za dva čevlja nad normalo, ki znaša petdeset čevljev.

Dayton, O. — Tukaj menijo, da je nevarnost poplave minila, ker je pričela padati reka Miami pri Piqui in Sidneyju.

Indianapolis, Ind. — Reke in potoki v bližini Indianapolis so silno narasli, tako da se je hudi poplave. Nekateri obrežni prebivalci sodijo, da je nevarnost za poplavo minila.

PROTISALUNSKA LIGA RUJE PROTI RABODNI OHIJ. SKEGA NAJVIŠJEGA SODIŠČA.

Washington, D. C. — Wayne B. Wheeler, advokat "Ameriške protisalunske lige" je vložil na najvišjem sodišču opeteljo za razveljavljenje razsodbe najvišjega ohijskega sodišča, ki je potrdila, da je splošno glasovanje veljavno v zadevi protisalunske ženske volilne pravice.

Gospodje protisalunski so siicer veliki zagovorniki demokracije, ali demokracijo razumejo tako, da ima "Protisalunska liga" izključno pravo odločati, kaj bo ljudstvo v Ohiju jedlo ali pilo.

V svoji vlogi pravi advokat "Protisalunske lige", da je treba razsodbo zavreči, ker ljudska večina želi prohibicijo, da se odpravijo razne družabne bolezni. Ljudstvo pa pravi, če je advokat tako trdno prepričan, da se ljudstvo izreče za prohibicijo, zakaj nasprotuje splošnemu glasovanju? Prohibicija bo kmalu leto dni stara, toda nihče še ni opazil sprememb v družabni strukturi. Profitarji še ravno tako odirajo ljudstvo, kot so ga pred prohibi-

cijo, tatovi krađeje, morilci ubijajo, siromaki stradajo itd. Toraj, kje je ta odprava družabnih bolezni?

SKOZI TRST

Končno so se razmere toliko uredile, da je Jugoslovanom mogoče potovati domov skozi Trst. To je velike vrednosti slasti za one potnike ki imajo velike priljage.

PARNIKI, KI PLJUJEJO NA DOBROVNIK IN TRST.

15. aprila — Je ne imenovan 30. aprila — Belvedere, 8. maja — President Wilson.

PARNIKI, KI VOZILJO NA HARVNI ALI CHERBOURG.

- 14. " — La Franco, 14. " — Royal George, 23. " — Rochambeau, 24. " — La Touraine, 24. " — Mauretania, 1. maja — La Lorraine, 8. " — La Fayette, 8. " — Imperator, 12. " — La Franco, 22. " — Mauretania.

Navedeni vozni red je podvršen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

POTNI LISTI: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA: —

Na 23. febr. so prišli v Ameriko prvi slovenski naseljenci, katerim sem poslal karte. Ako želite tudi vi dobiti sem svoje sorodnika, mi pišite za tosedajna pojanila.

Najhitreje se sedaj pošlje denar potom drafta. Poslužite se tega načina za pošiljanje.

DENAR POŠILJAM PO DNEVNIH KURENIH CENAH.

LEO. ZAKRAJSEK

70—9th Ave. New York, N. Y.

POTREBUJEMO.

DELAVCE ZA DELO PRI PARNI LOPATI V KAMENOLOMU IN DRUGE DELAVCE. DOBRA PLAČA.

Ali želite prijazen kraj in delo ob jezeru. Prijazno stanovanje, najemnina samo \$6 do \$12 na mesec. Kjer bodete imeli tudi vrt. Lahko gojite kokoši in imate svojo kravo, prosta paša. Sole in cerkve.

Dobra hrana in stanovanje za samce. Delavnice se nahaja v MARBLEHEAD, OHIO, in v Kelleys Island blizo Sandusky, Ohio. Ako hočete delati in si denar prihraniti, pišite nam še danes, tu je po cenil življenje. Nobenih delavskih neredov.

THE KELLEY ISLAND LIME & TRANSPORT CO., 1125 Leader-News Building, CLEVELAND, OHIO.

IZŠEL JE Angleško-slovenski Besednjak. (English-Slovene Dictionary)

25,000 angleških besedi tolmačenih na slovensko. Cena \$5.00. Sestavil Dr. F. J. Kern. Naroči se na sledeči naslov:

DR. F. J. KERN, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Pošljite Postal ali Express Money Order, Check ali denar v registriranem piemu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju. V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušnim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje. Naše denarne pošiljatev se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Table with exchange rates: 300 kron \$2.70, 400 kron 3.60, 500 kron 4.50, 1,000 kron \$8.00, 5,000 kron 40.00, 10,000 kron 79.00

Oznake cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Denar nam pošljite za najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER.

Advertisement for Slovenian National Support Association (Slovenska Narodna Podporna Jednota). Includes logo, address (287-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.), and list of officers.

POZOR ROJAKI!

Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodne in vožnje listke dobite pri nas in New Yorku do vseh večjih mest v Jugoslaviji. Vse potne potrebščine in dovoljenja se vam preskrbijo tuhaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam preskrbimo vaše družino in sorodnike in starega kraja v Ameriko, ter izplačujemo vse potrebne celine.

Običajne in brzojavne denarne pošiljatev se izplačujejo sedaj v najlažjem redu in hitro, ker so bivše zapreke odstranjene. Brzojavni stroški znašajo od \$2.50 do \$5.24 od vsake pošiljatev, ne glede na to, kolika je svota.

Neposredna svota s najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor tudi nad dvajsetletna skrajna omogočajo nam pošiljati denar veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Kupite bančne nakaznice (Drafts) danes, da si zagotovite nizko ceno za posneli.

Najhitrejša navodila in navetvi v vseh ozirom lahko dobite brezplačno, ako se obrnete osebno ali pišemo na posnate in pod državnim nadzorom obstoječo tvrdko.

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.

Ustanovljena leta 1898. Sprejema vlogo na 4% obresti.

Izplačevanje donarja v starem kraju.

Na tem danu so za znanje vsem našim prijateljem in znancem, da danar, ki je bil poslan brzojavno dne 31. januarja, je bil v starem kraju izplačan dne 15. februarja.

Da tem višje zadovoljimo naše odjemalce, smo odprli svoj lastni urad v starem kraju. To nam daje priliko, da lahko točno plačujemo denar v starem kraju in v najkrajšem času. Poslužite se te prilike, in pošljite denar v stari kraj potom naše banke, kjer dobite najboljšo postrežbo in najnižjo ceno.

Posljite denar na hranilno vlogo v stari domovini. Cena kronam raste, torej ravno sedaj je še ugoden čas dokler je ceno nizka. Mi vam preskrbimo vložno knjilico v najkrajšem času.

Prodajemo tudi "BANČNE ČEKE" (Drafts) na vse večje banke v Jugoslaviji. Ohi naših rojakov, kateri nameravajo potovati v stari kraj naj se obržejo do nas. Naš izvrstno urejeni "PAROBRODNI ODELEK" nastopa vse družbe in je vstanja hitro in ceno preskrbeti se najhitrejšimi parobrodi vas odrediti v stari kraj.

Preskrbimo vam tudi vaše sorodnike in starega kraja v Ameriko. Vsa pojanila se dajejo točno in brezplačno.

1000 KRON ZA \$8.00 NEMETH STATE BANK

10 E. 2nd St. John Nemeth Pres. New York, N. Y.

ROJAKI! Narodite se na knjige

Knjilovne Matice S. N. F. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se ogina dvajseti naročnikov. Na ročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarja. Ako ni zastopnika Matice v vaši občini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Alot, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

"Novoje Vremja" prične izhajati v Beogradu. Pred nekoliko dni je prišel v Beograd Suvorin, glavni urednik največjega ruskega lista "Novoje Vremja".

Nagla smrt v sodni dvorani. — Dne 11. t. m. je imela Ana Dergane, hišna posestnica v Kandiji, pravdo zaradi odpovedi stanovanja.

Pokluben roparski umor, 24. marca se je izvršil na Mariji Bergant v Zgornjem Kašlju pokluben roparski umor. Napadenca baje še živi.

Ustreljeno dekle. V Zaplani je bila ponoči 18. t. m. ustreljena 22 letna Regina Košir iz Spodnje Šiške, ko je hotela prenesti nekaj tobaka preko Zee.

Strahna draginja na Ogrskem. Štiri tedne star preiskave stane 25.000 kron, če je količnik kravica, pa hoče kmet za njo že 50.000 kron, možka obleka stane danes v Budimpešti 15.000 kron.

Za bukova drva gre. Jurij Zalar iz Gor. Otav pri Cirknici je obtožen, da je vzel Francetu Dravtlerju 5 klastrov bukovičev 1125 kron vrednih.

šerju, ko je tje prišel. Imam sam 33 johanov gozdov. Vse polno je kajzerjev; nisem ukraдел drva, kakor trdi obtožba.

Za dekletiva in žandarja se je izdajal v Stari Oslici Anton Kroselj iz zasedenega ozemlja. In izvedel je kot tak pri Mariji Slabotvi hišno preiskavo in ob tej priložnosti marsikaj "rekviriral".

Izgon tujece iz Zagreba. Izšla je banska naredba, glasom katere morajo vse osebe, ki so se po 1. avgustu 1914 naselile v Zagreb.

Strahna draginja na Ogrskem. Štiri tedne star preiskave stane 25.000 kron, če je količnik kravica, pa hoče kmet za njo že 50.000 kron.

Lietek iz črne knjige. Zvestega oprodo proslulega viteza Kalteneggeryja in še vedno navdušenega Šušteršičevega bivšega e. kr. okr. šolskega nadzornika Lavtizarja osvetljuje ta le uredni dopis.

teilt hat, kennen die Schulen der VI. staedt. Klasse der I. staedt. Volksschule (ime učitelja) und der VI. Klasse der IV. staedt. Volksschule (zopet ime učitelja) die oesterreichische Volkshymne nicht.

Komunisti so kupili, kakor se nam poroča, Recharjevo hišo na Turjaškem trgu in Pavličkovo tiskarno v Kočevju.

Doli Jugoslavija, živele Velika Srbija! V "Beogradskem Dnevniku" čitamo: "Po izyrsenih občinskih volitvah v Zemunu."

Draga moja hči in zet, tisočkrat vaju pozdravljam in se vam zahvaljujem, ki ste mi toliko dobroto ukazala s to pošiljateljico, vse mi je tako neobhodno prav prišlo kar sta notri dala.

Ljuba moja hči sedaj šele spoznam kako srečna je bila zamejista ura ko si se rodila, da mi daješ tako podporo za moja stara leta.

Spomladanski izpuščaji Severa's Blood Purifier. (Severova Kričistila), ki je priznan kot regulator sistema ni pomaga naravi v izločevanju nečiste krvi ter tako odpravi mehurne, rane, izpuščaje, prišče in splošno hujanje.

ZAHVALNO PISMO IZ STAREGA KRAJA ZA PREJETO BLAGO.

Srednja Vas 24/3 1920. Gosp. F. Mousser, 81 Thomas Str., New York, N. Y. Preljuba moja hči in moj svak.

Draga moja hči in zet, tisočkrat vaju pozdravljam in se vam zahvaljujem, ki ste mi toliko dobroto ukazala s to pošiljateljico, vse mi je tako neobhodno prav prišlo kar sta notri dala.

Ljuba moja hči sedaj šele spoznam kako srečna je bila zamejista ura ko si se rodila, da mi daješ tako podporo za moja stara leta.

MALI OGLASI Classified Advertisements. POTREBUJEMO delavce za delo v livarni. Kakor tudi za delo zunaj pri kopanju.

EMPLOYMENT DEPARTMENT, GENERAL ELECTRIC COMPANY, ERIE, PA.

POTREBUJEMO dekleta in žene za delo pri izdelovanju papirnatih bakov. Kratka delovna doba.

ISČEM SVOJEGA PRIJATELJA Ivana Kotnik, ki je služil pri vojakih za časa vojne pri 27. domobr. pp. 1st. vojna pošta 48.

SVOJE ROJAKE IZDAJ ZOFET LAHKO DOBITE V AMERIKO. Friseljeniške postave ostanejo še smejaj v veljavi kot pred vojno.

Edini starokrajaki SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pennsylvaniji DR. M. NILOJEVIČ

DR. JOS. V. GRAHEK edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni.

FRIDITE K NAM PREDNO KUPITE DRUGJE NA PRODAJ vodovodne hišne potreščine, umivalniki, kuhinjski kotli, za nizke ali visoke zahode, papir za streho.

MALI OGLASI Classified Advertisements. POTREBUJEMO 25 DEKLET ZA DELO PRI SLADUČAR, HLADITI "KENDI". DOBRA PLAČA.

POTREBUJEMO osebo, ki je zmožna angleškega jezika govoriti in pisati in ki ima prijatelje, mora biti oseba z dobrim karakterjem in energičen.

POTREBUJEMO ŽENE IN DEKLETA za lahko tovarniško delo, kjer je dobra primerna plača. Mi potrebujemo gotovo število delavk.

POTREBUJEMO DEKLETA IN ŽENE pod 45 let starosti, za različno tovarniško delo v veliki tovarni na zapadni strani mesta.

POTREBUJEMO DELAVCE za tovarniško in navadno delo v veliki tovarni gumijastih izdelkov na zapadni strani mesta.

POTREBUJEMO "Die sinkerje in trimming die izdelovalce. Strojnike, barvarje, navadne delavce itd.

WHITMAN & SAWYER MFG. COMPANY Morgan and 130th St., CHICAGO, ILL.

THE GOODYEAR TIRE RUBBER COMPANY, AKRON, OHIO. Mesto, v katerem je napredek.

POTOP. Zgodovinski roman. Special H. Šušteršič. — Poslovni Podrobnosti.

(Nadaljevanje.) V tem hipu se je z žveplom napolnjen trak "Aha!" si misli Kmitic, "top je nabasan. To-liko bolje.

Sedaj je bil čas bežati. Kmitic ni zamudil trenutka, z bežal je navzdol po rovu, kolikor so ga noge nešle. Ni se več zmenil za hrup, ki ga je delal.

"Motovz je nemara ugasnil, ker je vlažno vreme. Obstal je. Pogledal nazaj in še zagledal iskre, toda že dokaj višje nego jih je pustil. "Ej! če le nisem preblizu?" si je domislil in strah ga je prevzel.

Kmitic je molčal. Bil je bled in utrujen, toda pogled mu je bil ponosen in lice mirno. "Ti si razstrelil top?" vpraša ga general.

"Nisem jaz sam takšen," odvrne na to Kmitic. "Mnogo nas je takšnih v trdnjavi in vi ne veste ne ure ne dneva." "Tudi mi imamo več vrvij," poseže mu v besedo Mueller.

"To mi tudi vemo. Toda Jasno Gore ne dobite, dokler živi tam vsaj en človek!" Nastalo je vprašanje. Naposled vpraša Mueller Kmitica: "Ti se imenuješ Babinič?"

"Med poljskimi polkovniki nastane ropot. Tudi Švedje so ga gledali z začudenimi očmi, kajti ime samo jim še ni povedalo ničesar. Vsekako pa so razumeli, da Kmitic ni kak preprost vojak, zlasti po tem, da je Zbrošek vstal, približal se jetniku, prijel ga za roko in rekel: "Gospod polkovnik! V okoliščinah, v kakoršnih se v tem hipu nahajate, vam res ne morem pomagati; prosim vas pa, da mi podate roko."